

Adéla Chalupová, Gymnázium, Pardubice, Dašická

Ochrana některých znevýhodněných skupin obyvatelstva

Diskriminace z důvodu sexuální orientace či pohlavní identifikace je problém, který lidstvo tíží již příliš dlouho a nikomu není jasno, jak homofobnímu chování některých lidí předcházet. Nelidské a dehumanizující vzorce chování vůči LGBT+ skupině se projevují jak v pracovním prostředí, tak na kulturních akcích, ale i v pro život důležitých institucích, jako je vzdělávání. Jak tomuto problému zabránit? Stát by měl přijmout opatření k ochraně příslušníků LGBT+ komunity ve vzdělávání. Stejně jako se všemi patogenními jevy, se musí začít od nejmladších členů společnosti. U člověka, jež vyrůstá v homofobním prostředí je větší šance, že sám jednou LGBT+ diskriminovat bude. Když se totiž v pozdějším věku z této "homofobní bubliny" dostane, je už mnohem těžší tyto hluboko zaryté názory a návyky měnit. Ráda bych se proto v této práci věnovala právě diskriminaci LGBT+ komunity ve vzdělávání, způsobu, jak se homofobii a transfobii v řadách školních lavic (ale i kateder) vyhnout a v neposlední řadě bych se ráda zmínila o často opomíjeném až ignorovaném tématu toalet a šaten pro transgendery.

Snaha od učitelů navázat konverzaci na toto téma je mnohdy nulová. Většina žáků z mé zkušenosti odlišnou sexuální orientaci, než heterosexuální vnímala takto: slovo gay bylo považováno za vtip, nadávku či nedostatečnost, slovo lesba bylo ekvivalentem těch nejsprostějších nadávek. Další sexuální orientace či pohlavní identifikace nám nebyly známy. Podle mého názoru nevědomost předchází šikaně. Když žáci po nedostatečné osvětě v mateřských a základních školách přijdou na školy střední a začnou se s LGBT+ skupinou potkávat, často se nedokážou s novem vyrovnat, a to zapříčiňuje nevhodné chování a v mnoha případech šikanu.

Dle Antidiskriminačního zákona nikdo nesmí být diskriminován z důvodů, mezi které patří sexuální orientace či pohlaví (do něhož spadá pohlavní identifikace). Přímou diskriminací se rozumí jednání s člověkem méně příznivě, nepřímou je člověk znevýhodňován. Pokyny k diskriminaci či sexuální obtěžování jsou také považovány za diskriminaci. K tomu všemu bohužel na školách dochází. Zákon je zde tedy porušován.

Horší, než situace diskriminace ze strany dětí je situace, kdy je pachatelem učitel. Takové chování z řad autorit totiž může být záminkou nebo důvodem k šikaně od žáků. Dle výzkumu z roku 2016 organizace ILGA Europe 1/5 respondentů zaznamenala od vyučujících nadávky ve formě označení za LGBT. 7-8 % respondentů zažívalo často situace popření existence

Adéla Chalupová, Gymnázium, Pardubice, Dašická

Ochrana některých znevýhodněných skupin obyvatelstva

LGBT či přehlížení jejich problémová situace ve společnosti. 6 % respondentů ve třídě často zažívalo zesměšňování LGBT osoby vyučujícími. I když se čísla zdají na první pohled malá, rozhodně nejsou zanedbatelná. Diskriminační výroky by z úst učitelů neměly být nikdy slyšeny. Takové chování je porušování Antidiskriminačního zákona, jež ukládá že by každý měl mít rovnost přístupu ke vzdělání a jeho poskytování. Jaké by měl tedy stát opatření přijmout? Všichni učitelé by měli být řádně a pravidelně školeni o správném zacházení s žáky, ale téže o správném vyjadřování před nimi. Následky neohleduplného chování z jejich pozice totiž mohou být fatální. Školení by tedy měla být státem povinná.

Přehlíženo je, jak může stigmatizace či diskriminace ovlivnit budoucí život a psychické zdraví LGBT+ osob. Narušené psychické zdraví samozřejmě zhoršuje výkonnost žáků ve škole, jejich pozornost upadá, a to nese problémy do jejich budoucího života i z hlediska výběru a výkonu zaměstnání.

Nejen oběti diskriminace si nesou zkušenost do dalšího života. Viník či svědek těchto si také do života odnáší jistý vzorec chování. Je proto velmi důležité takovému chování zamezit již v době rozvoje. Když bude diskriminace od malička prezentována jako nechutné a neakceptovatelné chování, budou k tomu tak lidé přistupovat po celý život.

Antidiskriminační zákon sice nerovnému zacházení předchází, a dotčený jedinec má právo domáhat se upuštění od diskriminace, bez soudu je toto právo však téměř nevyhmatelné. Když je zasažené osobě snížena důstojnost či dobrá pověst ve společnosti, má právo na náhradu v penězích. Peníze však nevykompenzují psychickou újmu. Pozitivním faktem je, že důkazní břemeno je na pachateli, tudíž on je povinen dokázat, že nedošlo k porušení zásady rovného zacházení. Jistě by měly být zvýšeny sankce a také jejich vymahatelnost za diskriminaci jako takovou. V rámci EU totiž neplatí žádná konkrétní sankce zahrnující projevy nenávisti a trestné činy mířené proti LGBT+ osobám.

Za argument proti novelizaci Antidiskriminačního zákona v zemích Evropské unie by se dal považovat fakt, že v některých zemích s represivními režimy jsou členi LGBT+ skupiny sociálně vylučováni nebo jim hrozí fyzický trest. Já si ale myslím, že tato fakta naopak poukazují na bizarnost homofobie a diskriminace jako takové, a naopak by to mělo posílit

Adéla Chalupová, Gymnázium, Pardubice, Dašická

Ochrana některých znevýhodněných skupin obyvatelstva

motivaci ke změnám nejen tady, ale i v zemích, které potřebují s modernizací v tomto ohledu pomoci.

Závažným tématem je otázka transgenderů a veřejných toalet. Tento problém je výrazný právě ve vzdělávacích institucích, kde se transgendeři či nebinární lidé již od útlého věku setkávají s šikanou od verbálního napadání po fyzické útoky. Školní legislativa ČR s transgender žáky nepočítá. Na toalety jednoho pohlaví často nesmí, na druhých je krom stresu tíží i šikana. Lidé toho názoru, že by každý měl navštěvovat toalety toho pohlaví, jímž se narodil jsou přesvědčeni, že vybíráním si záchodů by bylo narušováno soukromí ostatních. Možnost oddělených kabinek v rámci normálních záchodů zavrhuje tím, že by stejně museli projít společnou částí, a to považují za neetické pro ostatní přítomné. Vyskytuje se možnost, že by jinou pohlavní identifikaci falšovali sexuální predátoři. Podobné případy se ale téměř nevyskytují a nedohledala jsem žádný podložený. Antidiskriminační zákon vymezuje právo na rovné zacházení a zákaz diskriminace v přístupu ke zboží a službám, včetně bydlení, pokud jsou nabízeny veřejnosti nebo při jejich poskytování. Jednou možností pro školy, kterou stát může nařídit, by mělo být zřízení genderově neutrálních záchodů a šaten, druhou volba toalet právě pro pohlaví, kterým se cítí být. V případě tělesné výchovy by školský zákon měl umožnit, aby transgender žáci měli možnost volby vždy, jelikož se zde také pravděpodobnost šikany zvětšuje.

S homofobií a transfobií se setkáváme denně, přesto jsou sankce za ni nedostatečné. Z výzkumů vyplývá, že počty LGBT+ osob omezovaných diskriminací jsou tristní a takové jednání ovlivňuje jejich celý život. Stát by měl tedy určitě přijmout zákony, jako povinné proškolení učitelů a větší sankce za diskriminaci. Každý by měl mít možnost cítit se bezpečně a přijatě do společnosti. Stát by měl uzákonit možnost volby toalet a šaten pro transgendery. Na pomoc proti dehumanizujícím jevům jako je diskriminace by stát měl vést po školách osvětu. Pouhé mluvení o takovýchto tématech je mnohdy nejúčinnějším prostředkem pomoci. Každý by si měl uvědomovat, že svými slovy a projevy ovlivňuje životy ostatních mnohem více, než by ho mohlo napadnout.

Zdroje:

<https://wave.rozhlas.cz/stres-z-neprijeti-a-odsouzeni-nici-psychiku-gayu-a-leseb-deprese-mi-a-uzkostmi-8019391>

Adéla Chalupová, Gymnázium, Pardubice, Dašická

Ochrana některých znevýhodněných skupin obyvatelstva

https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/lgbti-actionlist-dg-just_en.pdf

<https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-13081-2020-INIT/cs/pdf>

<https://www.praguepride.cz/cs/vzdelavani/vzdelavani-odborniku-v-pomahajicich-profesich>

https://www.ilga-europe.org/sites/default/files/Attachments/cz_proud_final_report.pdf

<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-198>

<https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/2937914-sexuologove-pribyva-zaku-kteri-meni-pohlavi-skoly-si-s-nimi-ale-casto-nevi-rady>

<https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/1781681-kam-smi-transgender-lide-na-zachod-obamova-vlada-se-soudi-se-severni-karolinou>